

A MI SZÍNHÁZUNK

48. SZÁM

A TÉKOZLÓ FIÚ

TÁRSADALMI SZÍNŰ 3 FELVONÁSBAN

FORDÍTOTTA

MÜLLER ISTVÁN

RÁKOSPALOTA
DON BOSCO SZALÉZI MŰVEI

IFJUSÁGI SZÍNDARABOK

43. sz. MÁRIALOVAGOK

Színmű a lovagorból 5 felvonásban — Írta Lenze Vilmos
Fordította a szombathelyi Papnövendékek Szent Ágoston
Egylete — 16 férfi szereplő — Idő: a XIII. század közepe,
Germán lovagkor — Szín: Egy sziget partja, erdőrészlet, vár-
terem, pogány liget — Ára 1'20 pengő — Az előadás joga
5 példány megvételével szerezhető meg.

Hela félsziget, Danzig közelében örökösnek látszó halálos
gyűlöletben él az Osterna törzs a Seeburgi törzsszel. A sokszor vé-
res küzdelmek mozgatója bálványimádás és a kereszt diadala a
végső győzelemért. Az Osternákat Crywe pogány főpap tüzei és
usztítja hazug hatalmával. Eszközeiben nem válogat s a kereszt
íránti elvakult gyűlöletében aljas lelkének minden szennyét rá-
freccsenti azokra, akik balgán véle tartanak. Hatalmát végül is
saját vére — az elveszettnek hitt kereszteslovag — a legifjabb
Osterna töri meg; egyben megszünteti a pogányságot, s diadalra
viszi a Szűzanya segítségével vértelenül a keresztet.

A kereszt védelme alatt egy új, békés, munkás, boldog kor
virrad Hela földjére, a hit, remény és szeretet mindent egyesítő
gondolatával.

44. sz. ZSUZSI NÉNI SZELLEME

Vigjáték 1 felvonásban — 6 férfi szereplő — Történik nap-
jainkban — Szín: Cipésműhely — Ára 80 fill. — Az előadás
joga 5 példány megvételével szerezhető meg.

Ormándy mester a derék csizmadia a spiritizmus rabja lett.
Amíg ő a gyűlésen van, inasai koplalnak otthon. A fiúk kisütik,
hogy megtréfálják mesterüket, hátha az majd kigyógyítja őt. A
műhelyben mulatságos szellemidézést rendeznek, aminek meg is
lett a fogantója: a mester felhagyott a szellemekkel, és az ina-
soknak ezentúl jobb sorsuk lesz.

A KIADÓ MINDEN JOGOT FENNTART.

Az előadás joga 5 példány megvételével szerzhető meg a **Szalézi Művek Központjánál**, Rákospalota.

A MI SZÍNHÁZUNK

IFJÚSÁGI SZÍNDARABOK GYŰJTEMÉNYE.

Negyvennyolcadik füzet.

A TÉKOZLÓ FIÚ

SZALÉZI MŰVEK KIADÁSA

A TÉKOZLÓ FIÚ

SZÍNŰ HÁROM FELVONÁSBAN

A kalocsai papnövédek „SZENT ÁGOSTON EGYLET” megbízásából

fordította

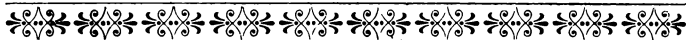
MÜLLER ISTVÁN

DON BOSCO NYOMDA RÁKOSPALOTA

S Z E M É L Y E K:

ERŐS ANTAL, gazda
ANTAL, a fia
BOLDIZSÁR, a bérese
BOCSKOROS, a szomszédja
FODOR, korcsmáros
JANKÓ, a fia
KISS, koldus
JANEK }
MOLNÁR } vasúti munkások

ELSŐ FELVONÁS.

Falusi korcsmaszoba.

1. J E L E N E T

(FODOR).

FODOR (*ide-oda sétál és nagyokat ásit*). — De unalmas itt az élet! Áááá! Egyetlen vendégem sincs. Így aztán sokra megyek! Áááá! Így aztán meg lehet gazdagodni ezeknél az anyámasszony-katonáknál! Mikor én 3 évvel ezelőtt ide költözök, más-ként gondoltam. Azt hittem, hogy a parasztok isznak, kártyáznak és verekszenek, a korcsmáros meg csak zsebel. Ördögöt! Itt a világ végén nincs mit keresni, éppenséggel semmi sincs. Annyira csendesek az emberek. Mindig dolgoznak, mintha a munka volna a legnagyobb boldogság. Mindegyik meggazdagodik, csak a korcsmárosnak nem jut egy fitying se. Ha ezt tudtam volna . . . Jankó! Jankóóóó!

2. J E L E N E T

(FODOR, JANKÓ).

JANKÓ (*nagyon lassan és lustán*). — Mi az papa?
FODOR. — Semmi. Csak tudni akartam, mivel foglalkozol. Sohasem tudom merre kószálsz.

JANKÓ. — A mamánál voltam a konyhában.

FODOR. — Persze a mamánál, aki fiacskájába tömi a legjobb falatokat. Mindjárt gondoltam.

JANKÓ. — Rossz kedved van, papa!

FODOR. — Hát talán jókedvemben legyek, mikor az üzlet olyan gyengén megy?

JANKÓ. — Nem mondom mindig, hogy költözzünk a városba?

FODOR. — Neked tetszene, ugye?

JANKÓ. — Ott jobban menne az üzlet.

FODOR. — Hm, ahogy vesszük.

JANKÓ. — Ááááá! *(ásít)*.

FODOR. — No, talán csak nem alszol el?

JANKÓ. — Ááááá! *(ásít)*.

FODOR. — Bizony még elalszik.

JANKÓ. — Nem volna éppen szerencsétlenség. Egyéb-ként pedig van egy állandó vendégünk, aki tizzel is felér. Amit Antal nálunk elkölt, éppen nem megvetendő.

FODOR. — Igaz, de ha sokáig nem talál más társaságot kettőnkön kívül, hamarosan megúnja ő is.

JANKÓ. — Eh! csak legyen mit innia és kártyáz-hassék, több nem kell neki. No, no, csak aztán a végén ne csalódj.

JANKÓ *(ásít)*. — Haaaj, de álmos vagyok!

3. J E L E N E T

(Előbbiek és ERŐS).

ERŐS. — Jónapot!

JANKÓ *(előzékenyen)*. — Hozta Isten, Erős úr, jóreggelt! Mi tetszik?

ERŐS. — Én kend vagyok, tudd meg, és nem úr.

JANKÓ. — De uram . . .

ERŐS. — Ha bosszantani akarsz, hamarosan neki-
szaladsz a kezemnek.

JANKÓ. — De uram — de — hisz én jót akarok.

FODOR. — Ügyetlen még a Jankó, mindenkivel így
beszél.

JANKÓ. — De . . .

FODOR. — Fogd be a szád! Ülj le barátom!

ERŐS. — Egy pohár bort!

JANKÓ. — Azonnal!

FODOR. — Ritka vendég vagy.

ERŐS. — Nem érek rá a korcsmában dőzsölni.

FODOR. — Eh! Hát egy kis mulatozásra csak szük-
sége van az embernek.

ERŐS. — Van mulatságom otthon, több mint kellene.

FODOR. — Hm, az igaz.

ERŐS. — Azt hiszed, mulatni jöttem ma?

JANKÓ (*bort tesz az asztalra*). — Kérem ez a leg-
javából való!

ERŐS. — Jó.

FODOR. — Hogy nem mulatni jöttél, azt látom az
arcodon.

JANKÓ. — Hahahahaha!

FODOR. — Fogd be a szád! Mivel szolgálhatok?

ERŐS. — Szeretnék veled beszélni, de csak úgy négy-
szem között.

FODOR. — Jankó, elmehetsz most a mamához!

JANKÓ. — Úgy? Én?

FODOR. — Hát ki más? Előre! Egy-kettő . . .

JANKÓ. — Már megyek! (*félre*). Ilyen szemtelenség!
(*lassan el*).

ERŐS. — A te Jankód se tartozik a dolgozók közé.

FODOR. — Már az igaz. Ilyenek a fiatalok! Egyik sem
töri magát. Ez nagy baj! Minket öregeket más fából
faragtak, mi?

ERŐS. — Hm, igen. Fiamért vagyok itt, Fodor.

FODOR. — Mi a csodát!

ERŐS. — Mit csodálkozol? Magad is tudhatod, hogy
egy apának sem lehet kedvére, ha a fia egész
nap korcsmában ül, iszik és kártyázik.

FODOR. — Na az nem olyan szörnyű dolog!

ERŐS. — Azt hiszed, lehet valami még rosszabb is?
Én azt gondolom, hogy elejét kell ennek venni,
mielőtt még rosszabb lenne.

FODOR. — Hiszen te vagy az apja. Tiltsd meg neki!

ERŐS. — Mintha egy 24 éves embernek már lehetne
parancsolni. Kivált az apja! Nem, Fodor, te fogsz
nekem segíteni.

FODOR. — Én? Hogyan? . . .

ERŐS. — Ne adj a fiamnak inni valót, ha eljön.

FODOR. — De . . .

ERŐS. — És ne kártyázz vele!

FODOR. — Ez érdekes! Korcsmárostól kívánod azt,
hogy vendégeit dobja ki? Ez igazán érdekes!

ERŐS. — Nem mondom én a „vendégeit” csak a
„vendégét.”

FODOR. — Hátha ezt kérné minden apa és minden
feleség, lásd kedves Erős, bármilyen szívesen állok
szolgálatodra, most lehetetlent kérsz.

ERŐS. — Nem szólnék semmit, hacsak vasárnap

- délután volna nálad, de többet van itt, mint otthon.
 FODOR. — Úgy látszik, jól érzi magát nálam.
 ERŐS. — Fodor! Ember! Gondold meg, hogy egy
 apa, gondterhes apa áll ellőtted és sírva kérlel . . .
 FODOR. — Az üzlet úgyis rosszul megy, nem dob-
 hatom ki a vendégeket. Magam is örülök, ha erre
 téved.
 ERŐS. — Fodor kérlek, nézd az ég is megáld, ha
 velem jót teszel.
 FODOR. — A jócselekedetektől nem élek meg.
 ERŐS *(föláll)*. — Itt a pénzed . . . Látom, úgyis
 hiábavaló minden szó.
 FODOR. — De . . .
 ERŐS. — Kőszívű vagy.
 FODOR. — Ne haragudj — magad is beláthatod . . .
 ERŐS. — Hagyd el. Ez volt az utolsó kérésem *(el)*.
 FODOR. — Hm, most dühösen elment. Úgysem hozott
 semmit, bánom is én.

4. J E L E N E T

(FODOR és JANKÓ).

- JANKÓ. — Na végre elment a ritka vendég?
 FODOR. — Amint látod.
 JANKÓ. — Mit akart?
 FODOR. — Hogy fiának ne adjak inni valót.
 JANKÓ *(nevet)*. — Hahaha! Furcsa bácsi!
 FODOR. — Lelkiismeretemre hivatkozott.
 JANKÓ. — Butaság! Korcsmáros és lelkiismeret! Hogy
 lehet egy korcsmárosnak lelkiismerete? Na és
 főleg . . .

FODOR. — Gyerek, ne beszélj ilyen butákat. A korcsmárosnak is kell, hogy legyen lelkiismerete, ez biztos, de ha valakinek ilyen rosszul megy, mint nekünk, elnémitja, ha volt is neki (*ásít*). Bizony . . .

JANKÓ. — Nekem sohasem volt.

FODOR. — Szégyeld magad! Bár, ha lehet, magam is csak húzom és nyúzom, akit még lehet.

JANKÓ. — Úgy látszik, Erős gazda mégis hatott rád. Én még egyszer mondom: nekem nincs lelkiismeretem.

FODOR. — És én még egyszer mondom: szégyeld magad!

JANKÓ. — Még álmomban sem jut eszembe a „lelkiismeret.”

FODOR. — Hm, mégis jobban szeretném, ha ma nem jönne el az az Antal (*el*).

JANKÓ. — Szerencse, hogy én még itt vagyok. Én mégis csak jobb szeretem, ha Antal eljön. Kártyázunk és én nyerek. Hahaha! Mindig nyerek. Az ilyesmihez értek. De a lelkiismeret? Az számság! Az életet élni kell s aki nem éli, az gyüge!

5. J E L E N E T

(JANKÓ, KISS).

KISS. — Jónapot, Jankó!

JANKÓ. — Mit akarsz már megint, öreg nyüg?

KISS (*gúnyyal*). — Meg kell engedni, ugyancsak barátságosan fogadod az öregeket.

JANKÓ. — Nekem, meg Antinak az öregek nem kelleneek.

KISS. — Tudom, hiszen mindennap éreztetitek velem.

De ti ketten sem maradtok mindig fiatalok s majd nektek is fáj, ha másnak útjában lesztek.

JANKÓ. — Ne fecsegj annyit! Mondd, mit akarsz?

KISS. — Talán már sejtetted, hogy miért jöttem?

JANKÓ. — Boszorkányodnak akarsz egy kis bort, ugye?

KISS. — Igen, Jankó, azért könyörgök szépen. Tudod, a bor erőt ad.

JANKÓ. — Ma még várnod kell, nem voltak még vendégeink, akik a pohár fenekén hagytak volna valamit.

KISS. — Ráérek, várhatok.

JANKÓ. — Úlj oda a sarokba.

KISS. — Ó, én nem zavarok senkit!

JANKÓ. — Micsoda unalmas élet! Hogy tudnék most aludni! *(ásít)*.

6. J E L E N E T

(Előbbiektől, ANTAL).

ANTAL. — Szervusz!

JANKÓ. — Á, az Antal! No nézd!

ANTAL. — Későn jövök ma, mi?

JANKÓ. — Már azt hittem, hogy nem is jössz.

ANTAL. — Ma „az öreg” is olyan kiállhatatlan.

JANKÓ. — Az öregek mind olyan kiállhatatlanok.

KISS. — Jaj, jaj!

ANTAL. — Az „öregem” az egyik munkát a másik után sózza a nyakamra. Nekem pedig a munka egyáltalán nem ízlik.

JANKÓ. — Nekem se.

KISS. — Amíg fiatal az ember, addig kell dolgoznia, mert az öregek már nem tudnak.

ANTAL. — Elhallgass! Ki kérdezett?

KISS. — Milyen goromba! Jaj, jaj!

ANTAL. — Jankó, hozz egy kis bort! Szomjas vagyok.

JANKÓ. — Máris hozom. Szomjúságodat könnyen csillapíthatod. Itt van, fogd!

ANTAL. — Egészségedre!

JANKÓ. — A tiedre!

7. J E L E N É T

(Előbbiek, FODOR).

FODOR. — Á, az Antal! Itt vagy megint?

ANTAL. — Szervusz, Fodor!

FODOR. — Szervusz!

ANTAL. — Hát téged ki bántott? Úgy nézel rám, mintha én volnék az oka.

FODOR. — Eh, nem bántott senki.

ANTAL. — Hát akkor nincs hiba. A fő, hogy ismét jókedvben együtt vagyunk, nem?

JANKÓ. — Természetesen! Kiűzzük az öregből a rossz kedvet!

ANTAL. — Menj, Fodor, hozd a kártyát!

FODOR. — Ma nem játszom.

ANTAL. — Ugyan? Te nem játszol?

JANKÓ. — Oktalanság!

FODOR. — Nem, ma nem játszom! Jobb volna, ha te is inkább haza mennél s nekifognál a munkának.

Miattad csak bosszankodik az ember; csak az imént mérgeződtem, mégpedig alaposan.

ANTAL. — Mit mondasz? Bosszankodtál?

JANKÓ. — Már elmúlt, ne beszéljünk róla.

ANTAL. — De én tudni akarom. Valami dereng előttem.

FODOR. — Annál jobb; legalább nem kell sokáig derítgetnem.

ANTAL. — Ugye, apám volt itt?

FODOR. — Az.

ANTAL. — Mit mondott? Beszélj!

FODOR. — Azt, hogy korhely lettél nálam.

ANTAL. — Hahaha! Ez nem újság! Mindennap hallom!

JANKÓ. — Nahát!

ANTAL. — Nyugodj meg, Fodor, nem nálad lettem korhely, az voltam már régen. Jankó, még egy üveg bort!

FODOR. — Kitalálhatod, hogy apád azt mondta, ne adjunk neked bort.

ANTAL. — Bort hozzatok nekem! Én is épp olyan vendég vagyok, mint bárki más és a vendéget ki kell szolgálnotok.

FODOR. — De ha . . .

ANTAL. — Hallgass, már éppen elég! Csirkefogó vagyok én, vagy férfi?! Bort! Kártyát! Követelem és megfizetem.

FODOR. — Persze, ha így beszélsz, ki kell téged szolgálnom. Csak a lelkiismeretem miatt szóltam. Úgyis jobban szeretem, ha itt maradsz.

JANKÓ. — Helyes. Az apám kezd megint értelmesen beszélni. Már azt gondoltam, hogy meggabalyodott.

ANTAL. — Te igazán olyan fiú vagy, akivel még lehet okosan beszélni. Tölts magadnak is Jankó, fizetem.

JANKÓ (*koccint*). — Egészségedre!

ANTAL. — Most pedig mulatni akarok! (*kártyáznak*).

FODOR. — No — nézd ezt a Jankót, milyen szerencséje van. Kutya szerencséje van! Mindig ő kapja a legjobb lapokat.

ANTAL. — Én pedig veszték. Mindig veszték. De egyszer majd megfordul a lap, akkor majd én nyerek.

KISS (*közelebb jön*). — A kártyázást szívesen elnézem.

ANTAL. — Egy-kettő elhordd magad, te vén csavargó! Ilyen segítségre nincs szükségem.

KISS. — Egyszer te is megöregszel. Majd te is vén csavargó leszel. Nem ér semmit már a világ annak, aki öreg is, szegény is, beteg is.

ANTAL. — Szegény, öreg, beteg! De a korcsmába mégis szívesen eljársz (*el akarja húzni az ütést*).

JANKÓ (*utána nyúl*). — Adut! Az enyém!

ANTAL. — Hogy a kánya vigye el!

8. J E L E N E T

(*Előbbiek, BOLDIZSÁR*).

BOLDIZSÁR. — Jónapot!

FODOR. — Á, a Bódi! A Bódi, no nézd! Ki hitte volna?

ANTAL. — Te vagy az? Mit akarsz itt?

BOLDIZSÁR. — Egy itókára jöttem, mielőtt a gabonával a malomba hajtok.

JANKÓ — Hiszi a piszi! Hahaha!

BOLDIZSÁR. — Ugyan minek hazudnék?

JANKÓ (*Antalhoz*). — Apád küldte, hogy utánad kémleljen.

ANTAL. — Kémlelni?! Csak nem engedem magam a béresemtől kikémlelni!

BOLDIZSÁR. — Először is nem vagyok béresed, hanem atyádé, ezt jól tudod; másodszor nem kémlelek, semmi közöm hozzá: harmadszor meg ugyancsak rossz lelkiismerete lehet annak, aki mindenben kémet lát. Nekem például nincs mitől félnem, sem éjjel, sem nappal.

ANTAL. — Szót se többet!

BOLDIZSÁR. — Úgyis okosabb. Nem én kezdtem a vitát; nehezen kezdek beszélni, de ha egyszer hozzákezdek, akkor sokáig nem hagyom abba.

FODOR. — Itt van az ital, aztán hordd el magad, nem akarok a korcsmámban veszekedést hallani.

BOLDIZSÁR. — Nem akarok veszekedni, de mégis csak haragra gyullad az ember, ha látja, mint kínlódik az öreg gazda, a fia pedig könnyelműen veri el keserves garasát a korcsmában.

KISS. — Mindig így volt ez a világon. Az öregek szerzik, a fiatalok elverik.

BOLDIZSÁR. — Úgy, úgy; nesze (*pénzt dob az asztalra*). Isten veled, Fodor. Ilyen fickó úgysem becsül senkit (*el*).

ANTAL. — Ha ez nem megy el magától, hát ki-dobom.

FODOR. — Mire való az!

ANTAL. — Éppen jó kedvemben vagyok.

FODOR. — Nem zárhatom le vendégeim száját s egy szó miatt sem dobhatom ki őket.

JANKÓ. — És mégis kémkedett.

KISS *(nevet)*. — Hahaha! Ni, hogy keveri Jankó a kártyát.

JANKÓ. — Mégis itt vagy?!

KISS. — Hihih! Mit láttam most!

JANKÓ. — Mi közöd az én kártyakeverésemhez?!

FODOR. — Maradjatok békében!

ANTAL. — Az öreg menjen ki. Mindig vesztek, ha mögöttem ül.

KISS. — Nem igaz. Hihih! Hiszen az őrangyalod vagyok.

9. J E L É N E T

(Előbbiek, ERŐS, BOCSKOROS).

ERŐS. — Mégis csak, mégis! Az erdőben kellene fát vágnia és itt ül a korhely.

KISS. — Hihih! Igen, igen!

BOCSKOROS. — Szomszéd, gyere haza! Antal úgyszemint változik meg. Hallottad az orvostól is, hogy nem szabad izgatnod magad.

ERŐS. — Azt hiszed nem izgulok, ha otthon ülök és a mellett tudom, hogy a fiam hol lopja a napot?!

ANTAL. — Nem vagyok én már kisgyerek! Nem engedem magamat orromnál fogva vezetni. És mulatni is akarok! Én . . .

BOCSKOROS. — Antal, jöjj velünk haza!

ANTAL. — Eszemben sincs!

JANKÓ (*Antalhoz*). — Jól teszed! Csak ne engedj!

ANTAL. — Éppen jókedvemben vagyok! Ma csak kezdjen valaki kenetes szavakkal és jótanácsokkal, az röpül; azt mondom, az röpül!

JANKÓ. — Bravó!

ERŐS. — Antal! Atyádat fenyegeted!?

ANTAL. — Hagyj békében és akkor nem fenyegetlek. De ti öregek nem tudtok mást, mint házsártoskodni és tőlünk, fiataloktól irigylitek a fiatal-ságot, azt tudom jól! De én nem hagyom a jókedvemet, nem! Ki akarom mulatni magam!

ERŐS. — Úgy, úgy kimulatni!? Ez a szándékod. Kimulatni akarod magad! Jó. Mulasd ki magad, de ne az én pénzemből, megértetted? Keress előbb, akkor mulathatsz. Tőlem ilyen haszontalan mulatáshoz nem kapsz többet egy fillért sem, ez olyan igaz, minthogy Erős a nevem.

ANTAL. — Én fiad vagyok s az örökségemhez jogom van.

ERŐS. — Csakugyan? Gondolod?

ANTAL. — Különben is ti öregek semmit sem engedtek meg a fiataloknak. Másra úgy sem vagytok már valók, mint hogy . . .

KISS. — Antal, de most elhallgass! Sokat ittál, hogy így mersz beszélni édesapáddal.

ANTAL. — Hallgass, te koldusfajzat, te! Minek avatkozol bele?! Veled röviden végzek majd!

FODOR. — Csend legyen.

ANTAL. — Megfoglak a gallérodnál fogva és kidoblak! Így! (*kidobja Kisst*). És aki túl közel jön hozzám . . .

ERŐS. — Te, te! Kisst dobtad ki, de ugye atyádat akartad?

ANTAL. — Bár úgy történt volna!

ERŐS. — Jó, hogy bevallod, fiú! Akkor mindjárt tanuk előtt kimondom, hogy nem vagy többé fiam. Ajtóm küszöbét ne lépd át többé. Köteles részedet ide küldöm, meg a holmidat is. A magadét elihatod vagy elkártyázhatod, ahogyan és amikor neked tetszik, semmi közöm hozzád. Igen, ezt akartam mondani s ez az utolsó szavam!

FODOR. — De Erős! Csak nem akarod . . .

ERŐS. — Menjünk, szomszéd! *(Bocskorossal el)*.

ANTAL. — Atyám!

FODOR. — Menj, szaladj utána és kérd meg . . .

ANTAL. — Megkérni? Én? Akkor rosszul ismersz. Senkit sem kérek meg, senkit. Vége van, jól van.

JANKÓ. — Neked van igazad.

ANTAL. — Úgyis szerencsét akartam próbálni bent a városban.

JANKÓ. — Szívesen veled mennék én is.

FODOR. — Mi jut eszedbe? A városban éppen ilyen lustára van szükség!

ANTAL. — De most aztán bort ide, a legjavából, mert a dühtől ugyancsak megszomjaztam!

FODOR. — Rögtön, a legjavából!

ANTAL. — Hahaha! Kitaszított! De nem baj! Nagy a világ! Igyál Jankó! És ha az öreged kiállhatatlan lesz, csináld te is így, ahogyan én — menj te is a városba!

FODOR. — Szép tanácsokat adsz az én Jankó fiamnak!

10. J E L E N E T

(*Előbbiek, BOLDIZSÁR*).

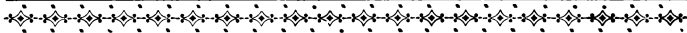
BOLDIZSÁR. — Itt küldi atyád holmidat és a pénzt.

ANTAL. — Ide vele, s aztán lódulj hamar!

BOLDIZSÁR. — Megyek már. Úgyis örülök, ha nem látlak *(el)*.

ANTAL. — Tehát, ez az enyim. Így állok! Nem baj. Szabad vagyok végre, szabad is maradok és jól-érzem magam így, mint — kítaszított fiú! *(az asztalra hajtja fejét és kezével eltakarja arcát)*.

FÜGGÖNY

MÁSODIK FELVONÁS

Szin: Egy szegényes városi szoba.

1. J E L E N E T

(JANEK, MOLNÁR).

JANEK. — De fáradt vagyok!

MOLNÁR. — Én is. A déli pihenőt ugyancsak megérdemeljük.

JANEK. — Csak mindig rövid.

MOLNÁR. — Hm, nem lehet megtoldani. Eszünk most?

JANEK. — Persze, farkasétvágyam van.

MOLNÁR. — Anti szokás szerint megint késik.

JANEK. — Az ő baja; megint hidegen eheti meg.

MOLNÁR. — Hm, néha sajnálom, hogy magunkoz vettük.

JANEK. — Magam is.

MOLNÁR. — Semmilyen munkára sem alkalmas.

JANEK. — Hiába; korhely! De elvgre is mi közünk hozzá? Amíg a bért fizeti . . .

MOLNÁR. — Na, azért egy kis közünk mégis csak van hozzá. Úgyszólván az országútról szedtük fel őt.

JANEK. — Amikor azt a szörnyűséget elkövette.

MOLNÁR. — Bizalmat öntöttünk beléje és becsületes embert akartunk belőle faragni.

JANEK. — Hiábavaló jószándék volt!

MOLNÁR. — Kár, hogy semmiben sem kitartó! Azt hiszem, hogy még nem egészen romlott.

MOLNÁR. — Ez az ő része; elteszem neki a melegre *(bögrét állít a kályhacsőbe).*

2. J E L E N E T

(Előbbiektől, ANTAL).

ANTAL. — Mi az, már megebédeltetek?

MOLNÁR. — Nem érünk rá várni.

ANTAL. — No, no! Csak nem olyan sürgős!

MOLNÁR. — Félóra múlva itt lesz a vonat, pontosnak kell lenni.

JANEK. — Itt van egyél.

ANTAL. — Nem kívánom.

MOLNÁR. — Mi a baj?

JANEK. — Nekünk bizony farkasétvágyunk volt.

ANTAL. — Ah! meguntam az életet. Olyan rút.

MOLNÁR. — Mit nem mondasz? Sőt szép az élet, nagyon szép, ha az ember dolgozik és becsületes.

ANTAL. — Eh! én csak akkor dolgozom, ha kedvem van.

MOLNÁR. — S kedved meg soha sincs mi?

ANTAL. — Valahogy úgy van. Most már csak 100 pengőm van az egész rongyos örökségből, mit atyám „nagylelkűen” adott.

JANEK. — Mihez fogsz most?

ANTAL. — Vagy dolgoznom kell, vagy . . .

JANEK. — Vagy?

ANTAL. — Hahaha! Vagy lopnom.

JANEK. — Ne beszélj bolondokat! Tudod jól, hogy szegény ördögök vagyunk csak, de becsületesek. Becsületes embernek adhatunk menedéket, de tolvajnak nem adunk. Megértetted?

ANTAL. — Ne dühöngj, hisz csak tréfáltam.

MOLNÁR. — Az ilyen tréfákat elhagyható!

JANEK. — Téged nem lehet kiismerni. Azt hittük, ha nálunk hálsz és látod, hogy mennyit fáradunk a napi kenyérért, te is becsületes emberré válsz. És most lopást emlegetsz!

ANTAL. — Ne félj! Tőled nem lopok. Inkább gazdagabbakat keresek.

MOLNÁR. — Én csak azt mondom: Még egy ilyen tréfát kockáztass meg s akkor ma estére máshol kereshetsz magadnak szállást.

ANTAL. — Pénzért máshol is meghúzhatom magam.

JANEK. — Hát ilyen vagy? Ilyen?!

ANTAL. — Igen, ilyen vagyok.

MOLNÁR. — Igen? Akkor végeztünk!

ANTAL. — Tehát semmit sem akartok rólam tudni?

JANEK. — Semmit.

ANTAL. — Hahaha! „Tékozló fiú” vagyok tehát elöttetek is.

MOLNÁR. — Sajnos.

ANTAL. — Épp úgy mint atyám előtt! Szép! Hogy ma, vagy holnap megyek-e tönkre, az ugyan mind-

egy. Jelenlétemmel sem akarok terhetekre lenni . . .
 úgylis jobb, ha megyek *(el)*.

JANEK. — Elrohant hát a haszontalan!

MOLNÁR. — Hagyd menni a maga útján. Ha mi nem
 mondjuk meg neki a véleményünket, más úgyszem
 mondja meg soha.

JANEK. — A kártya és ivócimborák kihúzzák a zse-
 béből az utolsó fillért is, de segíteni egyik sem
 fog rajta.

MOLNÁR. — Azoknak jobban hisz, mint nekünk!

JANEK. — Sokszor azt gondolom, nagyon is gorom-
 bák vagyunk vele szemben.

MOLNÁR. — Finoman akarsz vele bánni, mi? Minél
 gorombább bánásmódban részesül, annál jobb! És
 ha a sors nem sújtja egyszer olyan erősen, hogy
 fölrázza szenvedélyéből, akkor tönkre megy.

JANEK. — Az könnyen meglehet.

MOLNÁR. — Mi csak figyelmeztethetjük.

JANEK. — De most aztán gyere, itt az ideje! Ilyen
 szolgálatban az ember valóságos állat.

MOLNÁR. — Ne beszélj így. Hiszen szívesen dolgo-
 zol. Munkára föl *(el mindketten)*.

3. J E L E N E T

(JANKÓ).

JANKÓ. — Mennyi lépcsőt kell mászni itt a városban.
 Az ember itt jobban kifárad, mintha otthon éjjel-
 nappal vendégeket szolgálna ki. Hm. Tehát itt la-
 kzik az Antal. A mákvirágról lehetne beszélni. Most
 várjak rá, azt mondták a munkások. Várhatok a

magam részéről, de apám hamarosan utánam jön. Legalább kipihenem magam egy kissé. Még csak díványuk sincs. Ilyen kemény padon nem kellemes a pihenés *(lefekszik és alszik)*.

4. J E L E N E T

(JANKÓ, ANTAL).

ANTAL. — Az utcán kóborolni sem jó. Az emberek úgy néznek rám, mintha koldus volnék, azért mert a ruhám kicsit rongyos. Mi az? Mi? Ki van itt? Hisz ez a Jankó! A Jankó hazulról. Jankó! *(keltegeti)*.

JANKÓ *(ásit)*. — Hagyj aludni!

ANTAL. — Aludj később! Kelj fel!

JANKÓ. — Lám csak! Te vagy az? Éppen azt álmodtam, hogy otthon alszom az ágyban és anyám kelteget. Persze, ilyen durván nem szokott rázni. Szervusz Antal! Hogy vagy?

ANTAL. — Hahaha! Hogy vagyok! Kitűnően!

JANKÓ. — Szép, szép. De még nem gazdagodtál meg, mi?

ANTAL. — Gazdagodni! Azt hiszed, az olyan könnyen megy? Én is azt gondoltam, hogy a pénz itt úgy terem, mint a gomba.

JANKÓ. — Hát nem így van?

ANTAL. — Elhíheted nekem, hogy itt nehezebben lehet boldogulni, mint a faluban.

JANKÓ. — Ugyan? Ezt nem hiszem.

ANTAL. — Ha nem akarod, ne hidd.

JANKÓ. — Egy cseppet sem lettél udvariasabb.

ANTAL. — Te sem okosabb.

JANKÓ. — A túlságos okosság nem előkelő.

ANTAL. — Úgy látom, te nagyon sokat tudsz. De mondd, tulajdonképpen, mi dolgod itt a városban?

JANKÓ. — Csak körülnézek. Nagyon kíváncsi voltam, hogy milyen. Apa is itt van.

ANTAL *(türelmetlenül)*. — Hogyan? Atyám?

JANKÓ. — Atyád? Ki beszél a te apádról? Az enyém. Semmi közünk atyádhoz, aki különben is . . .

ANTAL. — Fogd be a szád. Ne szólj egy szót se arról, akiről tudni sem akarok.

JANKÓ. — Engem sem nagyon érdekel az ilyen unalmas dolog. Apám azt akarja, hogy te vezess körül bennünket a városban. Remélem, már jól kiismered magad?

ANTAL. — Eléggé.

JANKÓ. — Itt akarunk korcsmát nyitni.

ANTAL. — Úgy? Tehát el akartok hurcolkodni onnan?

JANKÓ. — Nem lehet ott semmit sem kezdeni.

ANTAL. — Várj egy pillanatra, hozok itókát.

JANKÓ. — Ugyan hagyd!

ANTAL. — És ha apád is eljön. —

JANKÓ. — Utána úgyis korcsmába megyünk.

ANTAL. — Tudom, hogy mi az illem! Földieim vagytok — mindjárt itt leszek *(el)*.

JANKÓ. — Mit bánom én? Szívesen iszom bármikor, de aludni is szeretek mindig *(ismét lefekszik)*.

5. J E L E N E T

(JANKÓ, FODOR).

FODOR (*indulatosan*). — A legszebb lakást kereste ki magának! Majd, hogy ki nem törtem a nyakam. Jankó, nem halod?!

JANKÓ. — Hallom, csak előbb ki akartam magam aludni.

FODOR. — A lépcsőn találkoztam Antallal.

JANKÓ. — Na és?

FODOR. — Sötét volt. Te, milyen a külseje?

JANKÓ. — Azt hiszem, nem nagy becsületére válik.

FODOR. — Úgy?

JANKÓ. — Rongyos, elhanyagolt.

FODOR. — Ha ezt tudom, nem jövök ide. Azt hittem...

JANKÓ. — ... hogy még van valamije, amit ki lehetne csalni tőle. Mikor lapot írt, mindig hencegett, hogy könyéig vájkál a pénzben.

FODOR. — Hazug fráter!

JANKÓ. — Én nem veszem tőle rossz néven.

FODOR. — Ha rongyos, akkor nem megyünk vele. Szégyelnünk kellene magunkat. A vételnél is kárunkra lehet.

JANKÓ. — Lehet!

FODOR. — Te lustaság, hagyj fel ezzel az örökös „lehet“-tel. Gyere, menjünk innét, mielőtt visszajön. Hisz úgy sincs mit kicsalni tőle...

JANKÓ. — Valami innivalót hoz.

FODOR. — Innivalót máshol is kapsz! Előre, gyere!
 JANKÓ. — Na, nem bánom *(el akarnak menni, de az ajtóban találkoznak Antallal)*.

6. J E L E N E T

(ELŐBBIEK, ANTAL).

ANTAL. — Mi az? El akartok szökni? De türelmetlenek vagytok! Pedig hamar visszajöttem. Szervusz, Fodor!

FODOR. — Szervusz! Tudod, nem igen érünk rá.

ANTAL. — A viszontlátás öröme előbb iszunk egy pohár borocskát. Örülök, hogy titeket látlak.

JANKÓ *(tölt)*. — Egészségünkre!

FODOR. — Mondd, Antal, megtaláltad a szerencsédet itt a városban?

ANTAL. — Természetes.

FODOR *(gúnnyal)*. — Sejtem!

ANTAL. — Borzasztó szerencse, Fodor, majd megbolondulok tőle! Nem látod rajtam? Mégis nevetek egész nap! De még hogyan!

FODOR. — Van állásod?

ANTAL. — Hahaha! Állás!

FODOR. — Csak azért gondoltam, mert hát a szoba olyan nyomorúságos!

JANKÓ. — Lehet.

ANTAL. — Igazad van, nyomorúságos. S hozzá még csak nem is az enyém.

FODOR. — Igazán?

ANTAL. — Két munkásé: én csak náluk hálok.

FODOR. — Már értem.

JANKÓ. — Egészségedre!

ANTAL. — És ha azt hiszitek, hogy még van pénzem, nagyon tévedtek. Semmim sincs már. Egy félórával előbb még volt 100 pengőm, de ennek is hamarosan vége lesz s aztán nekem is végem lesz. De nem kár ilyen korhelyért, ugye?

FODOR. — Ne beszélj ilyeneket! Most már a bor sem ízlik.

JANKÓ. — Lehet (*iszik*).

ANTAL. — Az utóbbi időben nagyon sokat gondoltam rád.

FODOR. — Igazán? No, ennek igen örülök.

ANTAL. — És tudod min gondolkoztam?

FODOR. — Min?

ANTAL. — Azon, hogy ki nagyobb korhely, az-e, aki a korhely, vagy az-e, aki azzá tette?

FODOR. — Hahaha! Nem rossz. Mit tehet arról a kocsmáros, hogy szorgalmas vendége van?

JANKÓ. — Egészségedre!

ANTAL. — Aztán utána számoltam, tudod ráérek, hogy hány százas vándorolt tőlem hozzád és milyen szépen megélhetnék most abból, ha mind megvolna.

JANKÓ. — Bolond vagy.

ANTAL. — Nem egészen bolond kedves, jó Jankóm, te mindig lusta vagy, csak a kártyánál meg a pénz besöpprésénél vagy fürge. Ez is hozzátartozik az üzlethez?

JANKÓ. — Már az igaz.

ANTAL. — Nincs még egy ilyen becsületes korcsmáros. Ígyatok hát!

FODOR. — Köszönöm szépen, mennem kell.

ANTAL. — Szívesen elmegyek én is. A Jankó már mondta, hogy vezesselek benneteket. Ez tehát víg nap lesz, igen víg.

FODOR. — Hogyne, hogyne, csak — tudod — nagyon szívesen, de úgye húzol másik ruhát.

ANTAL. — Mit beszélsz? Más ruhát! Tehát kiugrott a nyúl a bokorból! Nem vagyok elég elegáns, úgye? Szégyelsz engem, a rongyos korhelyt, úgye?

FODOR. — Ugyan hallgass.

ANTAL. — Most már eleget tudok. Míg a korhelynek volt pénze, addig jó volt a korhely a korcsmáros úrnak és kedves fiának a kártyához, de most, mert látod, hogy nincs mit kicsalni, most már nem kellek, most már rongyos vagyok.

JANKÓ. — Te most . . .

ANTAL. — Kedves kis cimbora vagy! Megvetlek!

JANKÓ. — Most már ideje, hogy elhallgass!

ANTAL. — Mit? Még te is ki mered nyitni a csőrödöt? Te pernahajder! Jól van, nagyon jól, hogy benneteket ilyen alaposan megismertelek; ennek örülök.

FODOR. — Berúgtál?!

ANTAL. — Lehet, de a dühtől. De most lóduljatok — azt mondom — amíg a saját lábatokon mehetek ki, mert különben . . .

FODOR. — Gyere Jankó, hálátlan a világ.

JANKÓ. — Mindig!

FODOR. — Az apád nagyon jól tette, hogy kitagadott!

ANTAL. — És ezt te mondod, te, te — *(fenyegetve megy Fodor felé)*.

FODOR. — Csak merj hozzánk nyúlni! Próbáld meg! Börtönbe csukatlak! *(Jankóval el)*.

ANTAL. — Csak nem nyúlok a fickóhoz! Nem a börtön miatt, de nem piszkítom be a kezemet. Így tettek azok is, akik mindig a legjobb barátainak mondták magukat. Kiszipolyoztak; most már végem van. Még választhatok a kötél és a vízbefúlás között. Tehát önnyre jutottál te, te tékozló fiú *(sir)*.

7. J E L E N E T

(MOLNÁR, BOLDIZSÁR, ANTAL).

MOLNÁR. — Igen, igen, barátom, ide vezettem a földit. Mi az? Hisz már nincsenek itt! Antal? Te...!

ANTAL. — Ki az?

BOLDIZSÁR. — Csak én vagyok, a Boldizsár.

ANTAL. — Te?!

MOLNÁR. — Most jött a vonattal, de nem ismeri ki magát a városban. Elmondta, hogy szülőföldről való és azért idevezettem. Talán jól esik, ha földi-eiddel találkozol.

ANTAL. — Igen, igen, Fodort és Jankót már láttam s valóban nagyon jól esett. Hm és most Boldizsár...
Na, ülj le!

BOLDIZSÁR. — Hát, igen, persze leülök.

MOLNÁR. — Nekem mennem kell. Jó mulatást! *(el)*.

ANTAL. — Beszélj már valamit!

BOLDIZSÁR. — Igen — igen — rögtön!

ANTAL. — Talán te is azért jöttél —

BOLDIZSÁR. — Így ne beszélj velem. Én mindig csak jót akartam neked.

ANTAL. — És mégis mindig olyan kiállhatatlan voltál!

BOLDIZSÁR. — Csak őszinte voltam, Antal.

ANTAL. — Mit csinálsz itt a városban?

BOLDIZSÁR. — Az orvosnál voltam.

ANTAL. — Orvosnál? Csak nem vagy beteg?

BOLDIZSÁR. — Én beteg? Én még sohasem voltam beteg életemben. De — tudod — a gazdám —

ANTAL (*belevág*). — Az apám?

BOLDIZSÁR. — Igen, az apád.

ANTAL. — A városba küldt orvosért, akkor valóban rosszul lehet . . .

BOLDIZSÁR. — Örökösen betegeskedett, — amióta elmentél — majd itt, majd ott fáj neki valamije és egy hónappal ezelőtt szél ütötte.

ANTAL. — Atyámat? Aki oly erős volt, mint a tölgy s egészséges, mint a makk . . .!

BOLDIZSÁR. — Az igaz, de fáj a szíve, hiszen kedvence voltál mindig. Mellette van ugyan a nővéred, de hát a lány nem fiú. Aztán atyádnak, úgy látszik, az esze nem tiszta. Nővéred ezért küldött be szakorvoshoz. Gondoltam, felkereslek téged is, hogy elmondjak mindent.

ANTAL. — Igen, igen, ezt jól tetted.

BOLDIZSÁR. — Azt hiszem, atyád már nem bírja sokáig, hacsak nem jön valami gyors segítség.

ANTAL. — Gyere elvezetlek az orvoshoz.

BOLDIZSÁR. — Ott már voltam. Nem érzel semmit sem?

ANTAL. — Én . . .

BOLDIZSÁR. — Nem nyomja a szívedet, nem fáj a
lelked, hogy a te hibádból járt így a gazdám?

ANTAL. — Ugyan hagyd!

BOLDIZSÁR. — Nem hagyom, hanem kimondom,
igenis, te vagy oka atyád betegségének s te leszel
valódi orvosa is.

ANTAL. — Én — tékozló fiú — kiteszített fiú vagyok.

BOLDIZSÁR. — A Szentírásban is szerepelt egy tékozló
fiú, de azt a bánat hazavezette, ha téged is haza-
vezetne a bánat . . .!

ANTAL. — Atyám keményfejű. Nem bocsát meg
egykönnyen.

BOLDIZSÁR. — Antal! Nem sokat beszélek, de én azt
hiszem, hogyha te most hazajöss velem s kiérdemled
atyád szeretetét és bizalmát . . .

ANTAL (*felzokog*). — Elég, nem hallgathatlak tovább.
Épp' most törtem azon a fejem, hogy eldobom
magamtól az életet, legalább egy korhellyel kevesebb
lesz ezen a világon.

BOLDIZSÁR. — Az a legkönnyebb! Előbb dáridózni,
lakmározni s mikor mindent elvertél, el az étellel.
Szégyeld magad! Ily egyenesen a pokolba, ez nem
bolt! Itt a kezem, fogadd el s jöjj velem!

ANTAL. — És az atyám?

BOLDIZSÁR. — Atyáddal majd kiegyezünk; csak
előbb te akarj becsületes emberré lenni és dolgozni.

ANTAL. — Nincs már akaratom. Tégy velem, amit
akarsz.

BOLDIZSÁR. — Jó, akkor minden rendben van!

8. J E L E N E T

(*Előbbiek, JANEK, MOLNÁR.*)

JANEK. — Jónapot!

MOLNÁR. — Kibeszéltétek magatokat?

BOLDIZSÁR. — Hazajön velem.

MOLNÁR. — Antal, igaz ez?

ANTAL. — Igaz.

JANEK. — Tehát mégis találtál az utolsó pillanatban kivezető utat! De most légy erős Antal és mutasd meg azt a jót, ami benned van.

ANTAL. — Hát van még bennem jó is? Alig hiszem. Hálásan köszönöm nektek, hogy visszatartottatok és bocsássatok meg!

MOLNÁR. — Ne mondj ilyeneket! Légy becsületes ember s gondolj néha ránk.

ANTAL. — Készen vagyok, Boldizsár. Csomagom nem súlyos, csak a bánat és a vétek. Ám most — most hazamegy a tékozló fiú atyjához!

FÜGGÖNY.

HARMADIK FELVONÁS.

Egyszerű paraszt szoba.

1. J E L E N E T

(ERŐS, BOCSKOROS).

ERŐS. — Hát megvizsgált a városi orvos. *(Tolószékből)*

BOCSKOROS. — Nagyon helyesen.

ERŐS. — Én nem akartam, de hát az Annus nem nyugodott. Nagyon jó lány.

BOCSKOROS. — Azt elhiszem! Igazán örülhetsz neki.

ERŐS. — De csak leány.

BOCSKOROS. — Hálát adnék az Istennek, ha ilyen leányom volna.

ERŐS. — Sokszor gondolkoztam már azon, hogy miért lett éppen az én fiam korhelyé.

BOCSKOROS. — Beszélj inkább másról!

ERŐS. — Ugyan miről beszélhetnék?

BOCSKOROS. — Hallottad, hogy nem szabad nyugtalanzkodnod.

ERŐS. — Azt hiszed, az állapotom nem nyugtalanít?

BOCSKOROS. — Légy türelemmel.

ERŐS. — Éppen ez nincs nekem. Nem is lehet. Mindig a tolószékben ülni s más segítségére szorulni, ez rettenetes!

BOCSKOROS. — Értlek, de hát nézd, ott a Boldizsár. Érti a dolgát s a mellett hűséges.

ERŐS. — Igaz, nagyon hűséges. Új béresünk is van, láttad már?

BOCSKOROS. — Igen.

ERŐS. — Azt mondják, becsületes munkás.

BOCSKOROS. — Minden új seprő jól söpör.

ERŐS. — Annus vette fel, mert nekem semmihez sincs erőm. Még nem láttam.

BOCSKOROS. — Hiszen tudod . . .

ERŐS. — Igen, ők is mondják, az orvos is azt mondta, ne lássak idegen arcot, de ez szamárság! Végre is tudni akarom, milyen emberek vannak házamban.

BOCSKOROS. — Persze, persze; de várnod kell még néhány napig, míg az orvosság hat, amit az orvos rendelt.

ERŐS. — Ha hat.

BOCSKOROS. — Majd hat; s aztán megint törődhetsz gazdaságoddal és új béreseddel is. Addig pedig hadd legyen minden úgy, ahogy van.

ERŐS. — Akár törődöm vele, akár nem, csak egyformán megy. Hiszen tehetetlen ember vagyok.

BOCSKOROS. — A foltozott tál is kitart valameddig

ERŐS. — Elviszi az álmomat . . .

BOCSKOROS. — Mi az már megint?

ERŐS. — Talán mégsem kellett volna fiammal olyan keményen bánnom, talán . . .

BOCSKOROS. — Veled örökös bosszúság együtt lenni.

Jól elbántál a csibésszel.

ERŐS. — Csibésszel?

BOCSKOROS. — No, de most már munkám után kell nézmem. Most aratáskor nincs pihenés.

ERŐS. — Jól van. Hívd be Boldizsárt, mielőtt kimégy a földekre.

BOCSKOROS. — Majd beküldöm *(el)*.

ERŐS. — Valami nincs rendjén házamban. Titkolnak előttem valamit. De mit? Jót? vagy rosszat? Rossz az nem lehet, mert akkor Annus nem énekelne egész nap. Olyan sokáig nem hallottam énekelni, szinte elfelejtett. S most egyre énekel. Meg kell tudnom, hogy miért; nem hagy nyugtom.

2. J E L E N E T

(ERŐS, BOLDIZSÁR).

BOLDIZSÁR. — Mit akar, gazduram?

ERŐS. — Mondd, hogyan álltok kint a földeken? Milyen a rozs? Semmit sem mondtok nekem.

BOLDIZSÁR. — Mert beteg vagy. Ne tudj semmiről s ne gondoskodj semmiről.

ERŐS. — De én akarok gondoskodni.

BOLDIZSÁR. — Légy nyugodt, a rozs nagyon szép, s a búza sem rosszabb. Áldott év az idei. Mintha a jó Isten különösképen megáldotta volna.

ERŐS. — Olyan szép? S én nem lehetek kint!

BOLDIZSÁR. — Még egy kis türelem, gazduram! Eljön még az ideje, a jó és kedves idő!

ERŐS. — Meg aztán szeretném látni az új bérest.
BOLDIZSÁR. — Látni szeretnéd? Persze, persze, szeretnéd — tudod, kicsit különös, de szorgalmas. Mondom, gazduram, olyan szorgalmas, hogy még az étkezéshez is alig vesz magának időt.

ERŐS. — Hm, ha te dicséred, akkor van valami benne. Aztán mondd, szép legény? Onnan gondolom, hogy Annus egészen megváltozott, amióta ez az új béres itt van.

BOLDIZSÁR. — Lehet, hogy Annusnak tetszik.

ERŐS. — Ha így van és ha becsületes ember és . . .

BOLDIZSÁR. — Gazduram, ne törd a fejedet ilyen dolgokon. Ilyesmire ne gondolj, ne is gondolkozz egyáltalán sokat. Csak nem akarod gazdaságodat idegennek adni, mikor még saját fiad is él?

ERŐS. — Él.

BOLDIZSÁR. — Nos, csak nem halt még meg?!

ERŐS. — Hát honnan tudjam én azt? Hogy él-e?
Hát tudom én?

BOLDIZSÁR. — De . . .

ERŐS. — Ha nekem valaki meg tudná mondani . . .

BOLDIZSÁR. — Gazduram, ha most látna bennünket a doktor úr így vitatkozni, szidást kapnánk. Nem szabad téged felizgatnunk s te mindig felizgatód magad ilyen gondokkal.

ERŐS. — Én nem keresem őket, maguktól jönnek.

BOLDIZSÁR. — Még valamit akarok mondani. Kissnek a háza nemsókára összedül, a községnek ki kellene javíttatnia. Szólhatnál pár jó szót az érdekében.

ERŐS. — Jó. Nemcsak pár jó szót szólok, hanem egyrészt magam is fizetem. Szegény Kisst a fiam kidobta akkor; emlékszel rá . . .

BOLDIZSÁR. — Egyet jegyzek meg, gazduram, azt hogy már megint sokat beszéltél. Pihenj! Azért áttolom a másik szobába.

ERŐS. — Na jó, tolj át. Úgyis azt kell tennem, amit ti akartok.

BOLDIZSÁR. — Az is a legjobb *(kitolja a tolószéket)*.

3. J E L E N E T

(BOCSKOROS, ANTAL).

BOCSKOROS. — Körülnéztem; atyád a másik szobában van, bejöhetsz egy kicsit.

ANTAL. — Alig merek.

BOCSKOROS. — Csak bátran!

ANTAL. — Bocskoros, ha tudnád, mit érzek. Ki sem mondhatom. Napról-napra mindig jobban érzem, mily kedves nekem a föld. Ilyesmit azelőtt nem is sejtettem. Érted te is . . . az otthon . . . a szülői ház . . .

BOCSKOROS. — Sejttem, mit érzel. S mondhatom helyt állasz. Alig hittem volna, hogy ily édes lesz neked a munka.

ANTAL. — Azt hiszed, az első napon is ízlett a munka?! Fogaimat összeszorítottam, a kezemet ökölbe s így fogtam neki a munkának, este pedig csak ledülök a szalmára s már alszom.

BOCSKOROS. — Bizony, bizony!

ANTAL. — És ti, te, a Boldizsár, meg a nővérem, segítetek nekem, buzdítottok jó szókkal, mikor néha azt hiszem, hogy tovább már nem bírom.

BOCSKOROS. — Az Annus, oh az nagyon figyelmes!

ANTAL. — A nővérem! Olyan rosszul bántam vele azelőtt. Szeretném magam e miatt néha megpofozni. De mi lesz, ha atyám meggyógyul s látja az új bérest. Megint kidobja házából a tékozló fiút? Ez bánt, akár fát vágok az erdőben, akár kaszállok a réten.

BOCSKOROS. — Tóni, ne veszítsd el a kedvedet! Biztos vagyok benne, hogy egy-kettőre megszerzed édesapád jóindulatát. Ejha! Mi ez?

ANTAL. — Tüzet kiabálnak!

BOCSKOROS *(az ablakhoz fut)*. — Hol ég? Micsoda? Az öreg Kissnél? Az a fakunyhó. Nem nagy kár érte!

ANTAL. — Az ám, de fúj a szél. Az a kunyhó meg összes vagyona az öreg Kissnek. Segítsünk oltani *(elfut)*.

BOCSKOROS. — Hm, persze-persze, megyek én is, hiszen felebaráti kötelesség, de hát öreg lábaim már nem bírják a gyors futást *(el)*.

4. J E L E N E T

(BOLDIZSÁR).

BOLDIZSÁR. — Teringettét! Az öreg Kiss háza kigyuladt! A szél meg éppen a felé fúj! Hová a csodába tettem azt a vödrot?! Most meg a gazdám hív! Maradjon nyugodtan. Nincs időm, oltani kell. Igen, jövök mindjárt *(el)*.

5. J E L E N E T

(BOLDIZSÁR, ERŐS).

ERŐS. — Tolj az ablakhoz. Nem bírom tovább ebben a sötétben. Na, most mehetsz!

BOLDIZSÁR. — Ideje már, hiszen az utolsó leszek, pedig ahol segíteni kell, mindig első szoktam lenni (*el*).

ERŐS. — Mindenki szalad, csak én szegény nyomorék ülök itt és nem tudok mást csak nézni és várni, mindig csak várni! Hej öreg Kiss! Szegény most már egészen jól áll! Az orvos szavai szerint egy hónapon belül megpróbálhatom a talpraállást, de az előbb is olyan nyilallás futott végig tagjaimon, mint a villamosáram . . . nem tudom . . . gondolom, jó lesz mégis megkísérelni így . . . így . . . nem sikerül . . . no mégégyyszer . . . így . . . huh . . . állok! Uram Istenem, már tudok állni! Mily nagy csoda! Nem vagyok többé nyomorék. Örülök, mint egy kisgyermek. Hogy remeg a lábam! Inkább leülök. Szívemből örülök, nagyon örülök, hogy még tudok valami hasznot hajtani. Ez aztán tűz . . . a szél idehozza a füstjét. Hm! Ki jön ott? Az öreg Kiss a feleségével? Meg Annus, meg Bocskoros? Nem tudom mért, de valami úgy fojtogatja a torkomat! Alig kapok levegőt és a szívem . . . az úgy dobobog, mint egy kalapács. Csak nem történik még valami szerencsétlenség? Mi történhet! Most . . . csak fölállni tudnék! Minden erőm oda van!

6. J E L E N E T

(ERŐS, BOCSKOROS, KISS).

BOCSKOROS. — Ne haragudj, Erős, hogy ide hoztam a hontalanokat. A felesége Annuska szobájában van.

ERŐS. — Jól van. Hogy van a házad?

KISS. — Oda van. Hamuvá égett.

ERŐS. — Szegény ördög!

KISS. — Bizony a feleségem is az üszökben heverne holtan, ha a te . . .

BOCSKOROS. — Ha a te új béresed nem hozta volna ki az égő házból.

KISS. — És a kecskéket is kihozta onnét, ahová már senki se mert bemenni.

ERŐS. — Tehát nagy hős!

BOCSKOROS. — Igazi férfi.

KISS. — Jaj, jaj, reszket minden porcikám a félelemtől, valóban az An . . .

ERŐS. — Bocskoros, hozz egy pohár bort az öreg Kissnek!

KISS. — Isten fizesse meg!

ERŐS. — Szívből örvendek, hogy a béresem olyan derék és bátor ember.

KISS. — Nagyon derék, gazduram, higgye el nekem. Tettén igen csodálkoztam, mert eszembe jutott szavajárása, hogy az öregek a földbe valók, engedjenek helyet a fiatalok számára — és most, most meg képes volt életét kockára tenni egy szegény, beteg, öreg asszonyért.

ERŐS. — Kiss, talán rosszul értettelek az előbb. Te ismerted béresemet azelőtt is?! Azt hittem, valami idegen.

KISS. — Nos igen, türelem, azt akartam mondani . . . azt mondtam . . .

BOCSKOROS. — Vége a tűznek. Embereid jönnek hazafelé. De Boldizsár, mi a szösz?! . . . Boldizsár vezeti . . .

ERŐS. — Kit?

BOCSKOROS. — A . . . a te béresedet. Mintha nem tudna jól járni. Vajjon mi baja történt?

ERŐS. — Engedj az ablakhoz!

BOCSKOROS. — Úgyse látod, hisz itthon vannak már. Kimegyek, utána kell nézнем a dolognak *(el)*.

ERŐS. — Mi baja lehet? Nem tudod?

KISS. — Hogyne, hogyne.

ERŐS. — Én nem. Egészen más az.

KISS. — Hm, no igen, most itt fog állni, mint hős. Mondom, hős volt és én köszönettel tartozom neki. Szegény feleségem, ha szénné égve alatta feküdne . . .

ERŐS. — Kiss, hívd be Boldizsárt!

KISS. — Igen, igen *(el)*.

ERŐS. — Valamit titkolnak előttem, mégpedig aggódó félelemmel. Magam is aggódok, mert nem tudok attól a gondolattól szabadulni. Én is ismertem valakit, aki mindig azt mondta, hogy az öregek adjanak helyet a fiataloknak. Ha ez az Antal volna . . . ha a fiam . . . az elveszett fiam volna! Ó jószágos Isten, könyörülj az apai szíven!

7. J E L E N E T

(ERŐS, BOLDIZSÁR).

BOLDIZSÁR. — Mit akar már megint, gazduram?

Igazán nincs sok időm a csevegéshez.

ERŐS. — Boldizsár küldd . . . küldd be a fiamat!

BOLDIZSÁR (*meghökken*). — Gazduram, mit beszél?!

ERŐS. — Hát azt hiszed a fejem lágyára estem?

BOLDIZSÁR. — Gazd' uram, komolyan akarná?! Vissza akarja fogadni fiát, megbocsájt neki? Gazduram . . .

ERŐS. — Hívd be, a többit majd elintézem vele.

BOLDIZSÁR. — Nem izgatja fel nagyon?

ERŐS. — Menj! (*Boldizsár el*). Most légy erős és . . .

8. J E L E N E T

(ERŐS, ANTAL).

ANTAL (*bekötött fejvel jön, az ajtóban megáll*). —
Atyám!

ERŐS. — Jöjj közelebb!

ANTAL. — Bocsáss meg, atyám, hogy úgyszólván
betolakodtam házadba, ahonnan kitiltottál . . .ERŐS. — Tehát te vagy az új béres, akit nem akartak
bemutatni nekem, tehát te . . .

ANTAL. — Megint odébb állhatok, ha ellenedre jöttem

ERŐS. — Béresem voltál . . . fiam leszel . . .

ANTAL. — Apám, apám! Hát lehetséges?! Még egy-
szer próbát teszel velem . . . velem korhellyel,
elvezett fiaddal?

ERŐS. — Bekötözték fejed, Kiss elmondta, hogy te mentetted meg felesége életét. Úgy gondolom, hogy a jó tett, a nemes, férfi tett, az lemossa a mult hibáját. Ezért, fiam, fogd a kezem, így, most minden rendben van közöttünk és jobb lesz, sokkal jobb!

ANTAL. — Köszönöm atyám! Sokat nem tudok most mondani, de azt megígérem, hogy sokkal jobban megleszünk egymással, mint eddig; bizalmadnak megfelelek s dolgozni fogok, amennyit csak bírok.

ERŐS. — Helyes, Anti fiam, helyes. Ül le, hisz sápadt vagy és szédülsz . . .

ANTAL. — Csak a vérveszteség, meg az öröm! Majd elmúlik. Ki sem mondhatom, hogy mennyire örülök, hogy ismét van otthonom. Hogy a szülőföldemen dolgozhatok. Ott a városban sokszor ordítani tudtam volna nagy honvágyam miatt, s mégsem tudtam sokáig megindulni a hazafelé vezető úton. S közben mindig rosszabb lettem . . .

ERŐS. — Ne beszélj arról, fiam, hisz most már minden rendben van.

ANTAL. — És ami a legfőbb: édesapám is meggyógyul.

9. J E L E N E T

(*Előbbiek, BOLDIZSÁR, BOCSKOROS*).

BOCSKOROS. — Na, úgy látom, hogy mindkét betegünk meggyógyult.

ERŐS. — Úgy bizony. Holnap sétálni megyek a fiammal.

BOCSKOROS. — Olyan boldognak látlak, szomszéd, milyenek még soha! Ugye most büszke vagy fiadra! Egyrészt, mert úgy érti dolgát, mint senki más, másrészt, mert az egész falu büszke bátor voltára; az öreg Kissné meg akarja köszönni neked, Antal...

ANTAL. — Az egész szóra sem érdemes.

ERŐS. — Bocskoros, Boldizsár, ünnepek, mindegyik öröljön velem, mert a jó Isten visszaküldte fiamat, akit elveszettnek hittem, s aki magára és szülői otthonára talált (*Antal térdre hull atyja előtt, aki áldólag teszi fejére a kezét*).

FÜGGÖNY.

45. sz. FOGJÁK MEG!

Vígjáték 1 felvonásban — 10 férfi szereplő — Idő: jelenkor — Szín: falusi csárda — Ára 1 pengő — Az előadás joga 5 példány megvételével szerezhető meg.

A falusi csárdát nagyon kerülgetik a csavargók. Erre három furfangos ember elhatározza, hogy csellel elfogják a betörőket. Azonban két csavargó áldozatai lesznek és azok fogják el őket. A kelepcebe került emberek végre kiszabadulnak és nagy nehezen felfedik kilétüket. Mikor minden a legjobbra fordul, víg áldomást csapnak a csárdában.

46. sz. KARÁCSONY ÉJJELÉN

Színmű 2 felvonásban — 8 férfi szereplő — Idő: jelenkor — Szín: egyszerű szoba, erdő — Ára 1 pengő — Az előadás joga 5 példány megvételével szerezhető meg.

A szeretet ünnepén a legmegátalkodottabb szívek kérge is megolvad. Károly, a rossz társaságba került fiú egészen a lopásig züllik. Öreg apjának intése nem fog rajta, sőt szent-estén a vad-örzövel kimennek az erdőre. A szülői szeretet azonban ide is követi fiát, de áldozatul esik. Károlyt apjának vérhullása észhez téríti. Kemény szóval fogadja, hogy ezentúl becsületes életet él.

47. sz. MIKULÁS-ESTI TRÉFÁS JELENETEK

Öt kis jelenetet tartalmaz férfi és fiú szereplőkkel.

A megbántott Mikulás — Mikulás igazságot tesz — A Mikulás otthonában — Mikulás napján — Mikulás és a törpék — Ára 1 pengő — Az előadás joga 4 példány megvételével szerezhető meg.

48. sz. A TÉKOZLÓ FIÚ

Társadalmi színmű 3 felvonásban — 9 férfi szereplő — Tör-ténik napjainkban — Szín: falusi kocsmá, szegényes városi szoba, egyszerű parasztszoba — Ára 1'20 pengő — Az előadás joga 5 példány megvételével szerezhető meg.

A becsületes gazda legényfia dolog helyett naphosszat a kocsmában ül. Nem fog rajta semmi szó, beleveti magát a korhely életbe. Végül is az apa kitagadja fiát, hogy vagyunkáját a dorbézolás el ne vigye. A züllésnek indult fiút egyszerű munkások

karolják fel, de már az ő szavuk sem sokat javít. A rossz cimborák is megvetik a lerongyolódott legényt. Ekkor jön a hír a faluból: apja súlyos beteg. Hazamegy, kemény munkával vezekel, sőt a végén hősi tettet visz véghez. Erre apja visszaveszi és minden jóra fordul.

49. sz. RABLÁNCON

Dráma 3 felvonásban, több dalbetéttel — Írta Lebardin-Nejedly—6 férfi és 2 fiú szereplő — Történik a XVIII. század végén az Alpeseekben — Szín: barlang, börtön — Ára kottákkal 1'50 pengő — Az előadás joga 5 példánynak kotta nélküli megvételével szerezhető meg.

Egy büszke fellegvár közelében félelmetes banditák barlangja rejtőzik. Rettegésben tartják az egész vidéket. Kapitányuk különösen a főnemesekre veti ki hálóját, s vadkegyetlenséggel zárja el őket a földalatti rejtélyes börtönökbe. Egy alkalommal a fellegvár urának két kis fiát keríti karmaiba. A gyermekei életéért remegő atya ki akarja őket szabadítani, de rajta veszt és fogságba kerül. A kegyetlen banditavezérben felismeri bátyját. A megtört haramia javulást ígér, életét hazájának szenteli s annak a népnek, amely eddig őt rettegte most védőjévé lesz.

50. sz. ARANYSZIVEK

Vígjáték 3 felvonásban — Írta Berton - Wittinghoff — 3 férfi és 1 fiú szereplő — Történik Franciaországban 1820 körül — Szín: előkelő berendezésű szoba — Ára 1'50 pengő — Az előadás joga 4 példány megvételével szerezhető meg.

A gyermeki szeretet legyőzi az áthidalhatatlannak látszó akadályokat is. Megható és kedves képét nyújtja ennek szindarabunk. Egy kemény katonatiszt makacs göggel kitagadja nővérét, mivel ez rangjához nem illő házasságra lépett. Nyomorban él a szegény nő, egyedül, ártatlan kislíával, ki anyja iránti szeretettől indíttatva bemegy az oroszlán barlangjába és kemény harc után, melyben a ház orvosa is segítségére van, meghódítja a zordon katona szívet. Adáz lelkitusa után a marsall megadja magát és könnyezve öleli szívére a kis hőst.

